

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám alatt.
Kiadóhivatal: Sándor Régen-u. 39. szám.
Büroónycim: Délbácska. Telefonszám: 137.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési ár: Egy hóra . . . 10 Dinár
Negyedévre . 30 Dinár Félévre 60 Dinár
EGYES SZÁM ÁRA FÉL DINÁR.

A jóvátétel

amit a világháború befejezése után róttak ki a győztes államok a legyőzöttekre ezen utóbbiakra emberfeletti terheket raktak. Szinte szédületesen magas számok azok, amelyeknek megfelelő összeget aranyban vagy más értékben kell szállítani. Az antant a legyőzött országokkal akarja megfizettetni a háborús veszteségek anyagi részét. Elsősorban Németország az, amelytől követelik a százmilliárdokat. A német kormány igyekezett ugyan lehetőleg könnyíteni a terheken, ez azonban csak igen csekély mértékben sikerült. Németországnak fizetni kell és az súlyosan belevág a német gazdasági életbe. Első kötelezettségeinek még eleget tudott tenni. Ez is természetesen szinte az emberi erőket túlhaladó munka következménye volt, de mégis sikerült eleget tenni a követeléseknek.

Most, hogy közeledik a jóvátétel újabb része, Németország gazdasági élete nehéz órákat él át. Ez azonban nemcsak magában Németországban érezteti hatását, hanem a határokon messze túl is súlyos kihatással van. A német gazdasági és pénzügyi élet romlása befolyást gyakorol az utódállamok valutájára is. A dinár, a lei, a magyar és osztrák korona súlyosan fizetik meg a márka esését a külföldi tőzsdéken. Nagy munkába és fáradságba kerül ha függetleníteni akarják ezeket a pénzeket a márkától.

Mindenfelé érzik már annak a hatását amit a jóvátétel gyakorolt nemcsak Németországra hanem egész Európára. Mert nemcsak az utódállamok érzik a német válságot, hanem a győztes államok is. Nem lehet gazdasági béklyókba verni egy államot anélkül, hogy azt maga a béklyóba verő is ne érezné meg. A visszahatás mindenütt mutatkozik, de még nem olyan erővel, mint rövid idő múlva be fog következni.

Amerika az első amely belátja a jóvátételnek messzemenő káros következményeit. A tengerentúli pénzemberek előre látják azt a súlyos katasztrófát amely nemcsak Németországot fogja sújtani, hanem az egész világot. Lehet, hogy nagyon pesszimistíkusán ítélik meg a helyzetet, de lehet, hogy igazuk is van. Nincs kizárva, hogy az amerikai üzletnek szüksége volna az erős német iparra és kereskedelemre és ezért igyekszik ilyen fekete színben feltüntetni az eseményeket. Abban azonban, hogy a jóvátétel teljesítése tényleg visszahatással lesz a világ gazdasági életére azt bizonyítja a mostani helyzet is.

Az kétségen felül áll, hogy a jóvátételre szükség van, kérdés csak az lehet, hogy a jelenleg megállapított óriási összeg beszedése a kívánt eredményt fogja-e szülni. Mert ha a gazdasági krízis tényleg bekövetkezik, amint ezt Amerika megjósolja, akkor a német milliárdok nem csak segíteni nem fognak, hanem még nagyobb kárt okoznak, mint a háború összes veszteségeivel és borzalmaival együtt. Amerika intó szava mindenestre megfontolásra kell, hogy készítse azokat, akiknek kezében nyugszik Európa népeinek jó vagy balsorsa.

Az új jegyzék átadása előtt.

A jegyzéket a párisi magyar követnek fogják átadni. — Megszakadt a vasúti összeköttetés Bécs és Budapest között. — Friedrich a nyugatmagyarországi helyzetről.

Budapest, szept. 23. A nemzetgyűlés ülése után a miniszterelnököt Andrassy vezetése alatt felkereste a kereszténypártnak egy küldöttsége és előterjesztette a párt követelését a nyugatmagyarországi kérdésben. A miniszterelnök választat bizalmas közlésnek tekintik és a nyilvánossággal nem is közölték. Este a pártkörben is élénken tárgyalták a nyugatmagyarországi kérdést. Azt hiszik, hogy az antantjegyzék minden órában megérkezhetik és remélik, hogy Ausztriával sikerül majd olyan megjegyzésre jutni, mely az eredetileg átadásra ítélt területek egy részét, köztük talán Sopront is Magyarországnak hagyja.

Budapest, szept. 23. A parlamenti pártokhoz érkezett hírek szerint az antant válaszigjegyzékét nem Budapestre fogják átadni, hanem Párisban Praznovszky magyar követnek. Lehet, hogy a jegyzéket már csütörtökön átadják, ha nem, akkor péntekre várható az átadás. A jegyzéknek ultimátum jellege van és rövid terminust szab Nyugatmagyarország átadására.

Bécs, szept. 23. Ma délután a kabinet tagjai minisztertanácsra gyűltek össze Schober kancellár elnöklése alatt, melyen az antantnak az osztrák kormányhoz intézett jegyzékével foglalkoztak.

Az antantjegyzék szorosán összefügg a magyar kormánynak küldött új jegyzékkel. Bécsi politikai körök véleménye szerint a következő huszonnégy óra döntő fontossága lesz Nyugatmagyarország ügyében.

Sopron, szept. 23. Az osztrák kormány hivatalosan értesítette az antant tábornokok bizottságát, hogy a lemondott Dawy helyett Heim Egon főkonzult nevezte ki az osztrák kormány nyugatmagyarországi delegátusává.

Prága, szept. 23. — Benes külügyminiszter ma táviratilag Massaryk elnökhöz rendelték. Az elnök Pozsonyig utazott Benes elé. A nyugatmagyarországi események következtében Massaryk elnök meg fogja rövidíteni szlovenszói útját és visszatér Prága melletti nyaralójába.

Budapest, szept. 23. Friedrich István a nyugatmagyarországi helyzetről egy újságíróknak a következőket mondotta:

A lakosság katonai önvédelmi szervezeteket állított fel. Ezeket a háborúban és odahaza szolgált volt katonatisztek vezetik. A kormány lehetetlenné tesz minden támogatást a felkelők részére, úgy hogy Nyugatmagyarország harcoló népe teljesen magára van hagyatva. Semmiféle külön imperium kikiáltására.

Benes és Schober találkozója.

Bécs, szept. 23. A külügyi bizottság ülését tegnap azért szakították félbe, mert Schober közben értesítést kapott Benesötől, hogy péntekre találkozni szeretne vele. Schober a meghívást azonnal elfogadta. A két államférfiú valamely osztrák vagy cseh határvárosban fog találkozni. A külügyi bizottság pénteken délután újból összeül és meghallgatja Schober kancellár jelentését Benessel folytatott tárgyalásainak eredményéről.

Bécs, szept. 23. Schober osztrák szö-

ról nincsen szó. A harc a népszavazásért folyik nagy elszántsággal.

Nagyon tévednek azok, akik azt hiszik, hogy ezt a népmozgalmat bárki által is egykönnyen lehet szerelítenni. Ha az antant valamit akar, úgy bocsátkozzék tárgyalásokba a felkelő nép megbízottai-val, mert a magyar kormány ezeket a területeket lekapcsolta a magyar imperiumból.

Friedrich azután a belpolitikai térre azt mondta, nagyon helyes, hogy a kurzus megbukik. Én csak egy kibontakozást látok — mondotta — teljes rendszerváltozást új választásokkal.

Bécs, szept. 23. — Királyhida szomszédságában Pándorfalun ma megjelent egy magyar csapat és megszállta a falut és a vasúti síneket nagyobb darabon felszedte, miáltal Béccsel minden vasúti összeköttetés lehetetlenné vált. A bécsi keleti pályaudvarról csak Bruckig indítanak vonatot. A Budapesttel való forgalmat beszüntették egészen, annak dacára, hogy a sztrájk a többi pályaudvarokon már véget ért.

Bécs, szept. 23. — Az osztrák kormány Felső-ausztriából és az alpesi tartományokból minden nélkülözhető csapatot Bécsbe rendelt. A csapatokat valószínűleg még ma a magyar határra irányítják.

Bécs, szept. 23. A „Narodny Listi“ pozsonyi híradása szerint Magyarország a legutóbbi napokban elrendelte a rendelkezésre álló egész haderő mozgósítását. A haderő főkoncentrációs helyei Szombathely, Budapest, Kecskemét és Debrecen. A haderő legfőbb szervezője Héjjas Iván. Az antant ultimátum megérkezése után Kratochwill tábornok vezetésével megkezdődnek a hadműveletek a Nyugatmagyarországon koncentrált debreceni hadosztállal. Szombathelyen 30000 embert vontak össze. Az új front Pozsonytól a jugoszláv határig húzódik és mintegy 200 kilométer hosszú.

A Magyar Távirati Iroda szinte feleslegesnek tartja a mozgósítási hírt cáfolni. Rámutat, hogy ezzel a hírrel csak indokolni akarják valamivel a cseh csapatösszevonásokat. Ugyan erre vezetendő vissza a bécsi „Abend“ fantasztikus híre, mely 150,000 főnyi fegyveres magyar hadseregéről szól.

Róma, szept. 23. A minisztertanács elhatározta, hogy Magyarország ellen foganatosítandó kényszerrendszabályokat csak a szövetségesekkel egyetértésben és a közvetlenül érdekelt államok közreműködésével hajlandó végrehajtani. Olaszország és Románia nem akarják, hogy a Dunavidéknek egysülj a megbontassák, azért ellenzik a jugoszláv-cseh koridort.

vetségi kancellár és Benes cseh külügyminiszter holnap Marcheggben találkoznak, ahova Schober kancellár ma el is utazott.

Miniszterek esküje.

Beograd, szept. 23. A miniszterelnökség palotájában ma letették Ófelsége Sándor királynak az esküt: dr. Szpaho, dr. Karamehmedovics, Krizman, Kukovec és Uzunovics miniszterek.

Ha jó közlekedést akarunk, jegyezzünk államkölcsönt!!

A szülők nagy küldöttsége a tanfelügyelőnél.

A róm. kath. zárdaiskola és a volt magyar állami felsőbb leányiskola államosításával a két leánynevelő intézet egységes igazgatás alatt egységes intézetté olvadt össze, melyben a növendékek szerb, magyar vagy német nemzetiségüknek megfelelőleg külön-purhuzamos osztályokban nyertek oktatást.

Már azon körülmény, hogy a róm. kath. zárda felekezeti jellege megszűnt és az intézet állami iskolává lett átalakítva, a szülők körében elégedetlenséget keltett, mert az állami iskolában nem látják a leányok vallás-erkölcsi nevelését abban a mértékben elérhetőnek, amilyenben különösen a leánygyermekeket kétségtelenül nevelni kell és amely a zárdai apácák felügyelete és ellenőrzése mellett eddig kétségtelenül biztosítva volt.

Ehhez járult, hogy ezen egyéolvadt két tanintézetben a fennálló rendeletek értelmében a növendékeknek nemzetiség szerinti szelekciója és az egyes osztályokba való beosztása — a szülők akarata és a gyermekek hajlamaival ellentétben — teljesen lényegtelen szempontok szerint történt, ami széles körben az elégedetlenséget még csak fokozta.

Ezért már régebben mozgalom indult meg a szülők körében, azzal a céllal, hogy e kettős sérelem miatt az illetékes hatóságnál orvoslást keressenek.

Ezen célból az anyáknak igen népes küldöttsége, számszerint körülbelül százhuszan, tegnap felkereste Györgyevics polgári leányiskolai igazgatót, kit arra kért, hasson oda, hogy egyrészt a zárda felekezeti jellege megmaradjon, másrészt, hogy a növendékek szelekciójánál engedjen a szülők illetve a gyermekek kívánásának szabad teret és a növendékeknek a különféle tannyelvű osztályokba való elosztásánál ne a név vagy más külsőségek legyenek az irányadó szempontok, hanem egyedül a szülő illetve a növendék akarata.

Györgyevics igazgató a küldöttségnek azt felelte, hogy ő ezen ügyekben nem tehet semmit és a szülőket Gyiszalovics tanfelügyelőhöz utasította.

A küldöttség erre felkereste Gyiszalovics tanfelügyelőt is és előtte megismételte az igazgató előtt elmondott kérést.

A tanfelügyelő meghallgatván a szülőket, azt felelte, hogy a zárda államosítása befejezett dolog, úgy hogy ő már ezen nem változtathat és csupán a III. és IV. osztály marad meg az apácák kezén. A szelekcióra vonatkozólag pedig azt válaszolta, hogyha a növendékeknek egy bizonyos tannyelvű iskolába való beosztásával a szülők nem volnaak megelégedve, vigyék sérelmüket ő elé és ő a panaszt jóakarattal meg fogja vizsgálni és a kérést a gyermekeknek kívánt tannyelvű osztályba való áthelyezése végett a lehetőség szerint teljesíteni.

E válasz után a szülők küldöttsége meggyugvással távozott a tanfelügyelőtől abban reményben, hogyha a rendelet a mostani formájában nem is változtatható meg, legább esetenként lesznek orvosolva sérelmes tézskései, melyek már az eddig szerzett pasztalátok szerint is az oktatásnak csak hátrányára szolgáltak, mert a hajlamaik elnére egy bizonyos tannyelvű iskolába beosztott növendék minden kedv nélkül tanul, a kívánt eredményt sohasem fogja elérni.

Az új bajor kormány.

München, szept. 23. Az országgyűlés esti ülésén megjelent **Lerchenfeld gróf** az új bajor miniszterelnök és betértesztette az új kabinet listáját. Programbeszédében kifejtette, hogy az új kormány programjának lényege az állami rend megóvása, idithetetlen hűség a birodalomhoz és a szociális vékiülés.

Az új miniszterelnök rövidesen Berlinbe utazik, hogy tárgyaljon a birodalmi kancellárral. Általában a remény, hogy a bajor kérdést hamarosan megéri oldani.

Lakásinség Zentán.

A közös baj. — Razziát tart a lakáshivatal. Horribilis lelépési díjak. — Miért nincs építkezés?

— Zentai munkatársunktól. —

A lakásnyomor nemcsak a mi bajunk, országos viszonylatban is a legégetőbb probléma. Nincs az a falu, nincs az a város, melynek a levegőjét meg ne fertőzték volna a lakásinség bacillussal. Sajnos, ennek az új nyavalyának a szérumát eddig még nem sikerült megtalálni. Próbálgatások, naiv akarások és nekilendülések még egy kérdést sem vittek dőlőre, sőt elmergesítették azt. Megállapíthatjuk, hogy a lakásinség enyhítése érdekében sem történt ezideig semmi érdemleges. Beszélte ez, beszélt az és beszélt ki tudja, ki nem, de a lakástalan ma is lakástalan, a visszaélés ma is virágjában áll, a tél pedig, ez a minden gonosz szülőanyja, itt van a nyakunkon.

A lakáshivatalhoz garmadával érkeznek a rekvirálás iránti kérelmek, de a lakáshivatalnak egyetlen szoba sem áll rendelkezésére. Az ide helyezett tisztviselőket, beöltözőket, vagy helyi lakásigénylőket, vagy egyáltalán nem, vagy csak nagy ügyvelbajjal tudják úgy ahogy elhelyezni. Ahány lakásrekvirálást foganatosított eddig a lakáshivatal, azt mind megfellebezték a tulajdonosok. Igaz, hogy vannak Zentán 6—8—10 szobás lakások, ahol akadna egy-két elrekvirálható szoba, de mi ez? Egy csöp a tengerben. Zenta lakásinségén ezzel még nem volna segítve, legfeljebb a lakástalanok egy elenyésző része elhelyezést nyerne. Ezeknek a főbbleges lakásoknak a fölkeresésére. Ezeknek a fölkeresésére a lakáshivatal már a közeljövőben razziákat fog tartani. Nem is olyan nehéz lesz azokat megtalálni.

A lakáshivatalban egyébként lázas munka folyik. Most rendezik a már beadott lakáskimutatásokat. Mielőtt ez a munka véget ér, megéjlik a lakásfelülvizsgálókat. Eppen ideje volna már a lakásokkal üzbött manipulációkat is letörni. Egyes egyének lelépési díjak fejében igen tekintélyes összegeket vágnak zsebre, 5, 10 és 20 ezer koronás esetek nem is olyan ritkák.

Nehezen hihető és várható, hogy a mai lakásrendelet mellett egészséges állapot álljon elő, de azért mégis mindent el kellene követni, hogy a lakásnyomoruságon segítve legyen. Nem szavak, de tettek kellene ide! Annak idején dr. Szpajity Koszta polgármester városfejlesztési programjában igen helyesen rámutatott a baj okára: nincs építkezés. Hát tessék építeni! Tessék a lakásépítési vágyat fölkelteni! Járjon elől jó példával maga Zenta város! Ezáltal nemcsak a lakásinségén segít, de munkát ad a télen. Ezeknek is, ami szintén igen kívánatos volna. Munkács város ingyen ad telket annak, aki ott két éven belül a ház fölépítésére kötelezte magát. Miért ne lehetne ezt Zentán is megcsinálni? Ott van a tiszai rakpart. A város már évekkel előbb kisajátította azt a területet, miért ne épülhetnének ott bérházak? Még üzletnek is elsőrangú volna, azonkívül nagyban emelné Zenta városi jellegét. Vagy miért aludt el tisztviselő-telepnek a kiépítése, vagy az iparosok által kezdeményezett ipartelepek fölépítése a munkástelep előtti szűrűn, hisz ez ügyben már Zomborban is deputációztak az iparosok? Meg vagyunk győződve, hogy a magánosok, akik eddig vagyunkat a szalmazsákokba préselték, vagy „olesó” kamatra vesztegették, ha az állam, vagy a város részéről kezdeményezést tapasztálnak, maguk is hajlandók lesznek az építkezésre. (Isb.)

Az oppau katasztrófa.

Berlin, szept. 23. Oppauban teljes erővel folynak a mentési munkálatok. Eddig 244 halottat sikerült a romok alól kihuzni. Hozzávetőleges számítások szerint a romok alatt még mintegy 700 ember van.

A robbanásakor a hatalmas légnymás betonoszlopokat is porrázúzott. A gyárépület, ahol a robbanás történt, teljesen eltűnt a föld színéről. A gyár mellett kilenc darab 50.000 köbméter gázt termelő tartály volt. A robbanás következtében a szó szoros értelmében eltűntek. Országszerte nagy segélyakció indult.

A jóvátételi fizetések válságát idézhetnek elő.

Washington, szept. 23. Pénzügyi üzleti emberek információkat kaptak, amelyek szerint, ha a legközelebbi jóvátételi fizetések esedékessé válnak, olyan krízis következhetik be, amely minden eddiginél nagyobb lesz és melyet csak csoda akadályozhat meg. Azért szükségesnek vélik, hogy új megfontolás tárgyává tegyék a jóvátételi kérdéseket.

A magyar politika.

Budapest, szept. 23. **Tomcsányi Vilmos** igazságügyminiszter tegnapi lezavartatása dacára továbbra is megmarad hivatalában, mert mint félhivatalosan megállapítják lemondására semmi ok sem forog fenn.

Budapest, szept. 23. A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága esütőrtök délután tárgyalta azon kép-

viselőik mentelmi ügyét, akiket a kivitteli visszaélésekkel kapcsolatban kiadatni kértek. A bizottság előtt **Pákozdy András** beismerte, hogy lőszállítási ügyből kifolyólag tényleg levelet írt Esküdtnék, amelyben az elintéztést sürgetve tréfásan azt írta, hogy: „Fizetek, mint egy katonatiszt”. **Gaál Endre** ellen a vád az, hogy a pártkassza céljaira egy lőszállítási engedély kijárásáért háromszázötven ezer koronát vett fel. Gaál a vádat hazugságnak mondta és mentelmi jogának felfüggesztését kérte. A mentelmi jogát felfüggesztették azzal, hogy amennyiben letartóztatni akarják őket, a nemzetgyűléstől újból kikérendők **Zákány Gyula** baismerte, hogy Tömör Angelának jóhiszeműen háromszázezer koronát közvetített, de abból ő semmit sem kapott és sejtelt sem volt arról, hogy az átadott pénz megvesztegetésekre való. **Zeöke Anta!** képviselőt azzal vádolják hogy 150 vagon liszt kivitelére szerzet engedélyt és amikor a kormány az engedélyt letiltotta, pénzért arra vállalkozott, hogy a tilalmat feloldja. A bizottság Zeöke ügyét valamennyi közt a legsúlyosabbnak tartja és azt javasolta, hogy Zeöke és Zákány mentelmi joga minden feltétel nélkül függesztessék fel!

A kivitteli vámrendelet.

Beograd, szept. 23. Ma délelőtt 10 órakor nyitották meg a törvényelőkészítő bizottság ülését. Napirenden szerepelt az I. albizottságnak a kivitteli vámrendeletéről szóló jelentése. Dr. Kumanudi pénzügyminiszter több felvilágosítást nyújtott a rendeletre vonatkozólag. Azt javasolja, hogy a kormány tilthassa meg a be- és kivittelt a pénzügyi bizottság előzetes beleegyezése nélkül is. Dr. Velykovic demokrata ellenkező álláspontot foglal el. Hosszas vita után, melyben Jovánovic Lyuba, dr. Dulibics, Gyonovics, Kurbegovics, dr. Zserjaj vettek részt, az I. albizottság jelentését, kis módosításokkal fogadták el.

Magyar tüntetés Muraközben.

Beograd, szept. 23. Ma délután a minisztertanács ülést tartott, amelyen Pasics miniszterelnök a Prekumurjén történt magyar tüntetésekről referált, a tüntetésekről referált; a tüntetést az ottani lakosság a szövetséges határkijelző bizottság érkezése alkalmával rendezte. Megállapítást nyerte, hogy a lakosságot magyarországi ügybűnök bűjtötték fel a tüntetésre. A kormány úgy döntött, hogy a hadügyminiszternek sürgős utasítást fog adni, mi szerint a szövetséges bizottságnak erősebb csapatokat bocsásson rendelkezésre. Ezután az Olaszországgal kötendő kereskedelmi szerződésről is tárgyaltak és meggyeztek abban, hogy a nemrégén kötött adriai halászati konvenció még nem tekinthető szerződésnek, legalább is addig, míg a kereskedelmi szerződést mind a két állam alá nem írja. Ezután részletes vita után elfogadták a valuta- és devizaforgalomról szóló rendeletet. Pribicevics miniszter az egyetemi hallgatók ösztöndíjáról adott jelentést.

Az ülést délután 7 órakor rekesztették be, a következő hétfői ülésen megkezdik az egyes miniszteriumok költségvetésének tárgyalását.

Tőzsdéi árfolyamok.

Zagreb, szept. 23. Berlin 201—205, Bukarest 202—208, Milano 880—885, London 790—800, New York 209—211, Páris 1500—1515. Prága 250—255, Bécs 1230—1270 Budapest 2850—2950. Valuták: dollár 205—208, osztrák korona 1450—1550.

Zürich, szept. 23. Nyitás. Berlin 540, New York 579, Milano 2405, Prága 680, Budapest 077¹/₂, Zagreb 265, Bukarest 530, Varsó 010, Bécs 052¹/₂, bélyegzett osztrák korona 037¹/₂.

Zürich, szept. 23. Zárlat: Berlin 537, New York 679, London 2168, Páris 4130, Milano 24, Prága 6, Budapest 077, Bukarest 520, Varsó 010, Bécs 052, osztrák bélyegzett 037.

Bécs, szept. 23. Zagreb 872—877, Berlin 1697—1703, Budapest 366—396, New York 1825—1900, Prága 2117—2122.

Szőlő, bor és gyümölcsészeti kiállítás. Október hó 1., 2., 3. és 4-én a Szerbiai Mezőgazdálkodási Szövetsége Alexandroviciban szőlő, bor és gyümölcsészeti kiállítást rendez, október hó 9., 10. és 11-én pedig Stipben mezőgazdasági kiállítást a Brezelnicka, Hrivo, Palanacki, Hratovcki és Strunicki járások részére. A közlekedési miniszter a vonaton, vagy hajón utazó kiállítási látogatóknak 50%-os árkedvezményt engedélyezett. Jelentkezők (Sombor, Kralj Petar u. 43. sz.) forduljanak.

HIREK.

Ujvidék jegyzése az államkölcsonre. Csütörtökön tartotta meg a kibővített városi tanács rendes közgyűlését. A napirend első pontjaként Szepcevic Milán főispánnak polgármesteri teendőiért havi négyezer koronát szavaztak meg. Utána az államkölcson tárgyalták és 12 millió koronát szavaztak meg. Ezzel kapcsolatban Tatics Pavle azt javasolja, hogy a városi közlemezési üzem hasznát fordítsák városi üzemek felállítására és erre kéri a szociálpolitikai miniszter anyagi támogatását. Azután a Tapavica György dr. ellen megindított fegyelmi ügyet tárgyalták. A főispán előadta a tanácsnok ellen emelt vádak teljesen alaptalanok és így a fegyelmi eljárást Tapavica ellen megszüntették. A főispán válaszával 47 szavazattal 7 ellenében elfogadták. Több nyugdíjkérvény elintézése után felolvasták a belügyminiszter-átiratát Banyanin Jovan főkapitányi kinevezéséről. Végül 24 szavazattal 17 ellenében elfogadták a tanács javaslatát melynek értelmében a rendőrség részére egy autót vásárolnak. Ezután áttértek az interpellációkra. Glisa Mirkovity a következő kérdést intézte a főispánhoz: Hajlandó-e a főispán a közgyűlésnek a szólás jogot megvédeni? és a második: betervezték-e már a városi közlemezési üzem elszámolását és ha nem miér nem? Tatity Pavle a következő interpellációt intézte a főispánhoz: Maradhat-e Mirkovity továbbra is bizottsági tag?

Jegyzések a 7%-os államkölcsonre: Jovanovics Sz. Joca Ujvidék 15.000. Milosevics Radomir Pétervárad 3.500. Balugics Mirko esperes Ujvidék 1000. Jovanovics V. Gvura Ujvidék 100. Jovanovics V. Ivan Ujvidék 100. Jovanovics V. Verica Ujvidék 100. Babics Jása Ujvidék 1000. Gyukics Radmila Ujvidék 5000. Gyukics Vaszilije Ujvidék 3000. Grkinics Szava Ujvidék 1000. Dr. Jankovics P. Ujvidék 1000. Jociics Jovanka Ujvidék 5000. Drisler Gvorce Ujvidék 2000. Csanak Nikola Topola 2000. Radulovics Gvoka Ujvidék 10.000 dinárt jegyeztek. Adáról a következők jegyeztek: Vuicsics Szava 4000. Jakovlyevics Panta 5000. Dudvarszki Testvérek 1000. Pecics Jovan 300. Majer István 1000. Valkai Gábor 100. Zetko Péter 100. Ferenc Terecki 100. Czucics Lenka 100. Szedmakov Miladin 1000. Jakovlyevics Milan 1000. Ferenc Sarkaly 100. Grünvald Sándor 1000. Majszi Gábor 100. Özv. Besliné 100. Ivanics József 1500. Márics Miliszav 5000. Beslin Isa 1000. Horváth Károly 100. Petrovics Koszta 2000. Konovics Milován 500. Beslin Dragomir 500. Jovicza Szedmakov 1000. Milan Szedmakov 1000. Nagypál András 500. Sztricsvics Milan 500. Adam János 100. Szedmakov Dusan 1000. Ofner József 5000. Mrgyanov Milos 100. Zambo János 100. Petrovics Koszta 10.000. Vrgov Dusan 500. Csamprág István 5000. Kolarics Gyura 1000. Beslin Dragomir 500. Szedmakov Szovra 500. Beslin Joca 200. Beslin Mihajlo 200. Beslin Bosko 200. Gol Endre 200 dinárt jegyeztek. — Zsabljai Takarékpénztár 3000 és Vojvodina Bank fiókja Szrbobrán 25.000 dinárt jegyeztek.

A hentesek a maximális árak ellen. A tegnap délben közzétett maximális árak mindenkit megleltek. Először a hentesek léptek akcióba, akik este felkeresték a drágaság ellen küzdő bíróságot és előadták kérelmeiket. A bíróság ennek alapján módosította a hus árakat, úgy amint azt lapunk más helyén hoztuk.

Az ujvidéki főorvosi hivatal heti jelentése. A szeptember 4—11. héten a ragályos betegségek Ujvidéken így alakultak: Tifusz régi 11, új 2, meggyógyult 2, maradt 11; sarkah: maradt 26, új 3, meggyógyult 4, meghalt 2, maradt 23; dizentéria: új 1, maradt 1; difteria: régi 1, új 1, meggyógyult 1, maradt 1; malária: új 1, maradt 1; E héten született Ujvidéken 9 fiu és 7 nőgyermek, összesen 16 — 1 halva született; meghalt 6 férfi és 6 nő, összesen 12, ebből 1 éven aluli gyermek, 1 fiu és 3 nő, összesen 4.

A franciák fegyvergyárat akarnak építeni Jugoszláviában. Beogradból jelentik: A minisztertanács mai ülésén elfogadták teljes egészében a valuta és devizaforgalomról szóló rendeletet. Ezután Zecsevics tábornok hadügyminiszter bejelentette, hogy az „Omnium Serbe” francia r. t. ajánlatot nyújtott át neki egy Jugoszláviában létesítendő vasöntőde és fegyvergyár építése céljából. (Mint ismeretes a beogradi sajtó nagyrésze már hónapok óta ír erről a társaságról és legerélyesebben ellenzi a gyár építésének engedélyezését.)

Halpaprikás estély. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy f. hó 24-én szombaton este az „Arany-Bárán”-hoz címzett vendéglőben (Petőfi-u. 95. sz. alatt) halpaprikás lesz. Ezenkívül kitünő boraimat is ajánlva maradok tisztelettel Erdélyi József vendéglős.

A baranyai választások. Budapestről jelentik: A hivatalos lap mai száma rendeletet közöl, mely szerint a kormány az SHS. államtól kiürített déli kerületekben a nemzetgyűlési választásokat október 30-ára tűzte ki.

Megszűnt az osztrák vasutassztrájk. Bécsből jelentik: Csütörtök délben a vasutasok elhatározták a sztrájk beszüntetését. Délután már valamennyi vonaton újból megindult a forgalom. A vasutasok 4500 korona rögtöni segélyt kapnak.

Életbeléptek a maximális árak.

Szigoruan büntetik azokat, akik nem tartják be a rendeletet.

A drágaság leküzdésére alakult bíróság a következő maximális árakat állapította meg:

Malomtermékek: Nullás fehér liszt (25% kiörlés) kg. (kicsinyben) 14:50 K; főzöliszt (25% kiörlés) 13:50 K; kenyérliszt (20% kiörlés) 11 K; 7¹/₂ számú fekete liszt (15% kiörlés) 9:50 K; 8-as számú (3%) 6 K; korpa (20%) 4:20. — **Péktermékek:** Fekete kenyér, kenyérlisztből, kg. 10 K; fehér kenyér (vejni) fehérlisztből, kg. 15 K; zsemlye, kenyérlisztből, drb. 2 K; fehér lisztből drb. 4 K; tejes kifli 1 K, vajás kifli 2 K. — **Zöldség és főzelék:** (az első szám a nagybani ár, 25 kg.-on felül, a második a kicsinybeni ár, 25 kg.-on alul); burgonya kg. 3—4 K; paradicsom kg. 4:50—5:50; zöldbab kg. 6—7:50 K; vöröshagyma kg. 5—7 K; fokhagyma kg. 24—30 K; fejes káposzta 4—6 K; uborka darabonként 0:20—0:40, hegyes paprika drb. 0:06—0:08; babura paprika 0:20—0:30; tök kg. 2—3; tikve kg. 2—3; bab hüvely nélkül 7:50—8:50, egy csomó zöldség 3—4 K. — **Gyümölcs:** (az első szám a nagybani ár, a második a kicsinybeni). Alma I. rendű kg. 5—6 K; II. rendű 4—5; III. rendű 3—4 K; szőlő I. rendű (élt szőlő) 12—14; II. rendű (plemenka) 10—12; III. rendű (közönséges) 8—10 K. Befőzésre való kék szilva kg. 3—4; dió kg. 14—16; őszibarack kg. 8—10 K. — **Vágóállatok és húspari termékek:** Sovány marha 5 mm. alul élősúly 11 K; hizott marha 5 mm. felül 12 K; borjú élősúly 21 K; hizott sertés 125 kg.-on alul, élősúly 29 K; hizott sertés 125 kg.-on felül 31 K; hus kg.-onként legfeljebb 10% nyomtatékkal. I. r. marhahus 26—28 K; II. rendű 22—24; borjú hus I. rendű 36; II. rendű 32 K; sertés hus I. rendű 37, II. rendű 35 K; juh hus I. rendű 20, II. rendű 18 K. Sertés zsír 48 K; főtt sonka 66 K; főtt füstölt hus (oldalas és más) 50 K; nyári szalámi 70, téli szalámi 200, 100 grammos szarvelad 4, felvágott kg.-ja 60 K; véres hurka és disznósajt 30, töpörtyű 28 K. — **Tojás, tej és tejtermékek:** tojás darabja 2, teljes tehén tej literje 5, tehén turó kg. 10, tea vaj 80, házi vaj 60, I. rendű tejfel 50, II. rendű 30, zombori turó kg. 30 K. — **Ételek és italok kávéházi, éttermi és cukrászdai árai** (bár és más nyilvános helyiségek): az I. rendű helyeken az első ár, a II. rendű helyeken a második ár érvényes. Hus leves 2—2 K; más leves 4—3:50, marhahus mártással és körettel (120 gr. hus) 18—14, főzelék sült hússal (120 gr. hus és 3

kanál főzelék) 18—14, üres főzelék 6—6, főtt tészta (100 gr. lisztből) 10—8, sült tészta, 2 darab 12—10, 1 pár tormás virsli 8—6, sült marhahus (120 gr.) 20—16, borjú sült (120 gr.) 24—20, más sülték (120 gr.) 30—26, rántott tojás, tojásoként 6—5, főtt tojás dr. 4—4, 1 pohár tej (3 deciliter) 4—3, fehér kávé 6—6, fekete kávé a la franca 4—2, török kávé 4—3, tea cukorral 6—5 és citrommal 8—6, csokoládé és kakao 12—10.

I. osztályú éttermek és kávéházak a következők: Erzsébet, Szloboda, Fehér hajó, Linde, Elite és a vasuti I. és II. oszt. étterem, az összes többi étterem, vendéglő, kávéház és a III. oszt. vasuti étterem a II. osztályú éttermek és kávéházak sorába tartoznak. Hangversenyek és mulatságok alkalmával az összes árak 25%, katonazene alkalmával 33%-al emelhetők. Ezek az árak az Amerikai bár-ra és Chat Noir-ra is érvényesek.

Szállodai szobák árai. (Az első szám az I. osztályú, a második a II. oszt., a harmadik a III. oszt. szállókra vonatkozik, huszonnegyóránkénti éjjeli szállítás). Két ágyas utcai szoba 80—60—40, két ágyas udvari szoba 70—50—30, egy ágyas utcai szoba 40—30—20, egy ágyas udvari szoba 35—25—15 K. Magánházakban éjjeli szállítás ágyanként 20 K. Nappali tartózkodás 8—18 óráig a fenti árak fele. I. oszt. szállodák: Erzsébet és Szloboda, II. oszt. szállodák: Bristol, Orient, Fehér hajó, Fehér ökör, a többi mind III. osztályú.

Az árak tegnap délben léptek érvénybe. A drágaság leküzdésére alakult bíróság felhívja, az összes termelőket, kereskedőket és kofákat általában az összes eladókat és vásárlókat, hogy az adásvételénél szigoruan tartsák magukat a maximális árakhoz, amelyek a visszavonásig érvényesek.

Aki élelmiszereket a megállapított maximális áron felül árul az 1—12 hónapig terjedhető fogházzal és 25.000—200.000 aínárig terjedő pénzbírsággal büntetik meg. Az a vásárló pedig, aki többet fizet a maximális árnál azt 10 napot 3 hónapig terjedő fogházzal és 1.000—10.000 dinárig terjedő büntetéssel sújtják. A bíróság egyúttal felhívja a lakosságot, ha valaki értesül olyasmiről, ami a rendeletek ellenkezik, vagy tudomása van árulróljáról azt jelentse fel a legközelebbi rendőrnél, vagy a drágaság leküzdésére alakult bíróságnál.

Szerencsétlenség a vasuti állomáson. Pénteken reggel 4 óra tájban megrázó szerencsétlenség történt az ujvidéki vasuti állomáson. Patacs József vasuti pályőr szolgálatot teljesített éjjel és vigyázatlanság következtében egy tolató-vonat alá került. A kerekek elvágta bal lábát. Patacsot súlyos sérülésekkel rögtön a kórházba vitték, ahol orvosi segítyben részesítették. Ma déliótt amputálták a lábát. Állapota még mindig veszélyes.

Uj sztrájk Bécsben. Bécsből jelentik: A póstatakarékpénztárnak érettségivel nem bíró alkalmazottai csütörtökön sztrájkba léptek.

Életunt öreg ember. Tegnap délután 3 órakor a Kazinczy-utca 20. sz. alatti házban Bertók Lajos, 78 éves aggastyán szobájában a gerendára felakasztotta magát. Bertók a ház lakóinak már hosszabb idő óta panaszkodott gyógyíthatatlan betegsége miatt, sőt életuntságát is állandóan emlegette. Az aggastyán holttestét hozzátartozói ma temették el.

Közgazdaság.

Az ujvidéki terményfőzde mai hivatalos jegyzései. Ujvidék szept. 23. 78 kg.-os bácskai buza: kereslet 1040, 77 kg.-os szerémi buza: kőtés 1050, bácskai rozs: kínálat 860, kereslet 830; bácskai zab: kínálat 780, kereslet 760; szerémi zab: kínálat 800; bácskai szárított tengeri: kínálat 780; bánáti tengeri (hajóállomás): kőtés 805; takarmány liszt: kőtés 580; új fehér bab: kereslet 1090, kőtés 1090; régi fehér bab: kereslet 1000, kőtés 1000; disznózsír: kínálat 5600; préselt hegyi széna (Ujvidék) kínálat 420. — Irányzat szilárd.

Szeptember és októberben folytatni fogják az igavonó állatok és az összes járművek megvizsgálását és összeírását. A Hrvatsko Slovensko Gospodarsko Društvo kao sredinija zadruga arról értesít bennünket, hogy a hadügyi és tengerészeti miniszterium a minisztertanács ide vonatkozó rendelete alapján ez év szeptember és október havában folytatni fogja az igavonó állatok (lovak és ökrök) megvizsgálását és összeírását, mely alkalommal az összes járművek is nyilvántartásába fognak vétetni, amint ez különben a háború előtt is az akkori katonai hatóságok részéről minden évben megtörtént. Hivatalos helyről hangsúlyozzák, hogy az összeírást tisztán nyilvántartás céljából fogják végezni, annak pontos megállapítása végett, hogy az SHS. állam a végső szükség esetén milyen eszközök felett rendelkezik. Az állatokat az összeírás alkalmával nem fogják bélyegezni, mint a múlt esztendőben, s nem is fogják rekvirálni, kivéve a végső szükség esetét, de ebben az esetben is az elrekvirált állatokat az állam a rendes napi áron meg fogja

SPORT.

Rovatvezető: Nemes Károly.

A SAND komplett első csapata jön vasárnap városunkba és nem mint azt egyesek híresztelik, az I. b, amely vasárnap Zentán fog szerepelni.

A vasárnapi országos athletikai versenyre a NAK következő athletáit nevezte: 100 m. Fichter, Stengl, Paulát, Schäffer. 400 m. Lemler, Stengl. 1500 m. Németh, Schneider. Magasugrás: Bruckner, Münszter. Távolugrás: Stengl, Münszter, Paulát. Helyből táv: Gutsohn, Kis Ernő. 4×100 staféta: Budai, Stengl, Fichter, Schäffer. Diszkosz: Albrecht, Bubenheimer, Filipán S., Wolf. Súlydobás: Gutsohn, Albrecht. Rudugrás: Gutsohn, Bogolyevics. Olimpiai staféta: Lemler, Gáspár, Stengl, Németh.

Fekete Andor, a Vojvodina volt bekk játékosa ismét visszatért városunkba, hol egyelőre a pécsi menekültek csapatában fog játszani.

Juhász, az UTK, majd a NAK csatára végleg Szegedre költözött.

Novisadon még soha nem látott népes mezőnyök lesznek a Makkabi versenyén. Ha a benevezetteknek csak a 75 százaléka indul, úgy minden versenyben 3—4 előfutamat kell tartani. Annyi tény, hogy minden versenyszám döntője szenzációs küzdelmet fog hozni. Bizonyos, hogy kedvező idő esetén rekord közönsége lesz a hoinapi napnak, annál is inkább, mert a Bácskát verő SAND bemutatkozása egymaga is attrakció.

A Juda Makkabi vasárnapi versenye szép sportot ígér. Kikindáról: Makkabi, Bogdán, Róth, Simits, Mirkov. Zombori SE: Mészáros, Szabados, Flamann. SAND: Spitzer, Bénisch. Vojv.: Makkabi. UAC: összes athletái.

A J. Makkabi athletái, kik a vasárnapi versenyen résztvesznek, kötelesek az öltözöben vasárnap reggel fél 9 órakor Vidánál jelentkezni.

Intelligens izr. fiatalember,

aki a expedició minden ágában jártas, előkelő budapesti szállító cégeknél már ilyen minőségben alkalmazásban volt, helybeli spediteur vagy más vállalatnál azonnali belépésre állást keres. — Cim „Rapid hirdetési vállalat”.
1478 Futoska ul. 24. Telefon 2—76

Ház eladó

Darányi-telep 19. sz. Kálváriával szemben. Ugyanott 2 drb. hintó eladó.
1483

Eladó ház.

A Lövész-utca 32. sz. ház szabad kézből eladó. Értekezni ugyanott lehet.
1482

4—6 éves gyermekeim

mellé német kisasszonyt keresek azonnali belépésre, csakis olyanok ajánlatát kérem, akik ezen minőségben már alkalmazva voltak. — Dr. Telegdy Sándor ügyvéd neje, Apatin (Bácska).
1338

Perfekt szerb, német és magyar irodai munkaerőt

esetleg egyelőre féli napra; azonkívül irodahelyiséget.
Ajánlatokat fizetési bér megjelöléssel „Október 1” jellegre a „Rapid” hirdető vállalathoz, Novisad, Futoska u. 24. kéretnek.
1486

Hajós Lajos

villamosszerelési anyagok és készületek gyára és raktára, Novisad, Regenta Aleksandra utca 47. szám, keres azonnali belépésre (1481)
perfekt könyvelőt.

A SZAPPANGYÁRBAN MUNKÁSNÓK FELVÉTELÉNEK.

1450

Minden észszerűen dolgozó gazdász vetőmagjait

„USPULUN”

vetőmag-páccal áztatja, mely a leghatásosabb ellenszere a vetőmagra tapadó gombacsiráknak. 1412
Meglepő aratási eredmények! Nagy megfakarítás vetőmagokban!
Kitűnő eredmények Németországban, Ausztriában, Csehszlovákiában stb. — Helyi képviselőket keres.
Oehler-Blattmann Izerakata Novisad, Temerinska u. 16.

Intelligens nős fiatalember, ki a szerb és magyar nyelvet szóban és írásban bírja

IRNOKNAK

azonnali belépésre kerestetik. Cim megtudható „Rapid” hirdető iroda, Novisad, Futoska ul. 24.

Krumesz Pál

szállítási és fuvarozási vállalata Ujvidéken, Futaki-utca 82. szám. — Elvállal helybeli és vidéki áru fuvarozást és áru beraktározást. — Telefon szám 270.

Az „Erzsébet” szálloda

efegánsan berendezett

ÉTTERME

az előkelő közönség találkozó helye. Kitűnő konyha, elsőrangú italok. Etlap szerint való étkezésre havi bérletek a legjutányosabb áron. **A kávéházban** este 8 órától katonazene. 1803

A Szerbek Horvátok és Szlovének királyságának pénzügyminiszteriuma

Az 1921. évi 7%-os kamatozó 500.000.000 dináros állami beruházási kölcsön.

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS.

A Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságának pénzügyminisztere az 1921. június 27-én kelt DBr. 7941. számú és az alkotmány 130. szakasza értelmében törvényesített rendelet értelmében felhívást intéz

az 1921. évi 7%-ot kamatozó 500.000.000 dináros állami beruházási kölcsön jegyzésére.

Ezen kölcsön beruházási kölcsön és kizárólag közjavakra fordítatik u. m.: a vasuti forgalom javítására és fejlesztésére, új vasuti vonalak építésére és a megkezdett vonalak befejezésére, kikötők, utak és országutak rendezésére és építésére.

A kölcsön összege 500.000.000 dinár, melyet „al pari” bocsátanak ki 100, 500, 1000, 5000 és 10.000 dináros címletekben, 50.000 sorozatban 100—100 számmal. A kamatok évi 7%, melyeket dekurzive minden levonás nélkül fizetnek ki félévi szelvényekre és pedig minden év március 15-én és szeptember 15-én. A kamatokat az összes nyilvános pénztáraknál és megbízott pénzügyintézeteknél mindennemű adó, bélyeg vagy illeték levonása nélkül fizetik ki.

Az első szelvény 1922. március 15-én esedékes. 10 éven belül ez a kölcsön sem nem konvertálható, sem a kamatláb le nem szállítható. Ha a kölcsönt 10 év múlva konvertálják, a kötvények tulajdonosainak ajánlatot kell tenni a névértéken való kifizetésre.

A kölcsön amortizációs kölcsön és 50 évre adatik ki. Az amortizáció a kiadás utáni 4. évben kezdődik és az Állami Adósságok Vezérigazgatóságánál sorsolás vagy vétel útján a megállapított amortizációs terv szerint évenként egyszer történik, mely amortizációs terv a kötvényen van feltüntetve. A kölcsön jelzá-

loggal van biztosítva, az annuitásra szükséges összeget (kamatok és amortizáció) pedig minden évben a költségvetésbe kell felvenni, fedezetül pedig elsősorban az illető beruházási tárgy jövedelme szolgál.

A szelvények 5 évvel az esedékességük után évülnek el, a kötvények kisorsolása pedig 30 év múlva.

A kölcsönt az összes belföldi tőzsdéken fogják jegyezni. Ezen kölcsön kötvényei egyenrangúak az összes többi állami kötvényekkel, pupiláris biztosítékot élveznek, ovadékként helyezhetők el és alapokra, alapítványokra, letétekre használhatók fel az összes nyilvános pénztáraknál és magánvállalatoknál.

Ezen kötvények a Szerbek Horvátok és Szlovének királyságának Nemzeti Bankjánál és fiókjainál a törvényes rendelkezések értelmében lombardírozhatók.

Ezen kölcsön kötvényei és szelvényei mentesek minden jelenlegi és jövő, úgy állami mint más (tartományi, kerületi, járási és községi) adótól és pótdától, valamint az összes illetekektől.

A kölcsön 1921. szept. hó 1-től 30-ig jegyezhető

a Szerbek Horvátok és Szlovének királyságának összes pénzügyintézeténél a fentemlített feltételek mellett (minden 100 dinár névérték után 100 dinár készpénzben).

E kölcsön felhasználását egy parlamentáris bizottság fogja ellenőrizni.

Az egész kölcsön felhasználása után pedig a pénzügyminiszter a Szerbek Horvátok és Szlovének Nemzetgyűlésének a kölcsön hovaforrásáról jelentést fog tenni.

Beograd, 1921. július hó.

Dr. Kumanudi Koszta s. k., pénzügyminiszter.

Nyomatott: a „GUTENBERG” könyvnyomdában, Novi-Sad Szabadság-ter 1. (a Beltéri r. kath. templommal szemben.)